

Nr 41

Socialutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i lagen (1956:2) om socialhjälp.

Genom en den 27 maj 1971 dagtecknad proposition, 1971: 121, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokoll över socialärenden, föreslagit riksdagen att antaga ett vid propositionen fogat förslag till lag om ändring i lagen (1956: 2) om socialhjälp.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att kommunerna genom en ändring i socialhjälpslagen får möjlighet att för vård i ålderdomshem ta ut differentierade avgifter. I samband därmed föreslås att det tillskapas regler som tillförsäkrar alla pensionärer, som bor i ålderdomshem, en bestämd andel av pension och andra inkomster för egen disposition. Dessa garanti-regler skall gälla i samtliga kommuner oavsett om kommunen använder möjligheten att ta ut differentierade avgifter eller tillämpar annat avgiftssystem.

Av propositionen återges endast författningsförslaget. Detta har följande lydelse.

Förslag till**Lag om ändring i lagen (1956: 2) om socialhjälp**

Härigenom förordnas i fråga om lagen (1956: 2) om socialhjälp dels att i lagen skall införas en ny paragraf, 19 a §, av nedan angivna lydelse,

dels att 54 § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse¹

Föreslagen lydelse

19 a §

För vård i ålderdomshem utgår avgift enligt grunder som beslutas av kommunen. Avgift för vården får dock ej överstiga vad som motsvarar vårdplatsens andel i kostnaden för hemmets anläggning, underhåll och drift. Vidare skall vid bestämmande av avgiften vårdtagaren förbehållas medel för sina personliga behov i enlighet med föreskrifter som meddelas av Konungen.

54 §

Över socialnämnds beslut i ärende rörande meddelande av socialhjälp må besvär anföras hos länsstyrelsen. Beslutet länder dock omedelbart till efterrättelse.

Över socialnämnds beslut i ärende rörande meddelande av socialhjälp eller rörande avgift för vård i ålderdomshem må besvär anföras hos länsstyrelsen. Beslutet länder dock omedelbart till efterrättelse.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1972.

¹ Senaste lydelse enligt 1971: 664.

Utskottet

Enligt socialhjälpslagen åligger det kommun att anordna och driva hem för åldringar och andra personer, vilka är i behov av vård eller tillsyn som ej eljest tillgodoscs. Uttryckliga lagregler om avgifter för vård i ålderdomshem saknas. Detta har medfört att kommunerna kommit att tillämpa olika system för avgiftsdebitering i ålderdomshemmen. Allt fler kommuner har gått över från ett tidigare system med enhetliga avgifter, grundade på folkpensionsnivån, till ett avgiftssystem som direkt tar hänsyn till pensionärernas betalningsförmåga. Regeringsrätten har emellertid vid prövningen av en fråga om uttagande av differentierade avgifter i ålderdomshem funnit, att ett sådant avgiftssystem inte står i överensstämmelse med grunderna för gällande lagstiftning. Sedan socialutredningen härefter utrett frågan, föreslås i förevarande proposition att kommunerna genom en ändring i socialhjälpslagen får möjlighet att för vård i ålderdomshem ta ut differentierade avgifter. I samband därmed föreslås att det tillskapas regler som tillförsäkrar alla pensionärer, som bor i ålderdomshem, en bestämd andel av pension och andra inkomster för egen disposition. Oavsett om kommunen använder möjligheten att ta ut differentierade avgifter eller tillämpar annat avgiftssystem skall garanti-reglerna gälla. Pensionärerna skall kunna få avgiftsberäkningen i det enskilda fallet allsidigt prövad hos länsstyrelsen.

Enligt förslaget skall avgift för vården i ålderdomshem inte överstiga vad som motsvarar vårdplatsens andel i kostnaden för hemmets anläggning, underhåll och drift. I likhet med vad som föreslås i propositionen anser utskottet att det inte är erforderligt att – som föreslagits av vissa remissinstanser som yttrat sig över socialutredningens förslag – i författningen intas någon begränsningsregel av innehåll att inte någon person skall behöva betala hela kostnaden. Frågan torde ha liten praktisk betydelse. Enligt vad som uppges i propositionen avser Kommunförbundet att utfärda rekommendationer om hur högsta avgift skall beräknas i förhållande till självkostnaden och vilken vård och service avgiften skall anses omfatta. Därvid torde även komma att övervägas hur avgiftssättningen bör påverkas av att olika standard eller olika kostnadsläge råder beträffande olika vårdplatser inom samma hem.

Utskottet tillstyrker förslaget i propositionen.

Av den föreslagna lagtexten framgår klart att den enskilda kommunen får rätt att fritt utforma sina avgiftsregler för kommunens ålderdomshem med endast den begränsning som följer av att självkostnaden för vårdplatsen inte får överskridas och att garantireglerna, vilka kommer att utfärdas av Kungl. Maj:t, skall iakttas. Det sagda står inte i motsats till att det ur allmän synpunkt är en fördel att kommunerna tillämpar enkla och enhetliga regler i de avseenden som inte regleras i lagen eller i tillämpningsbestämmelser till denna. I detta syfte kommer Kommunförbundet,

enligt vad som anges i propositionen, att efter samråd med socialstyrelsen ge kommunerna rekommendationer.

I detta sammanhang vill utskottet – i anledning av att i propositionen berörs även frågan om hur de nya reglerna skall tillämpas då vården lämnas vid enskild vårdanstalt – uttala, att utskottet förutsätter att det förtroendefulla samarbete som hitintills rått mellan kommuner och enskilda vårdhem skall kunna upprätthållas även i fortsättningen.

Utskottet hemställer

att riksdagen med bifall till propositionen 1971: 121 antager det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändring i lagen (1956: 2) om socialhjälp.

Stockholm den 16 november 1971

På socialutskottets vägnar

GÖRAN KARLSSON

Närvarande: herrar Karlsson i Huskvarna (s), Svensson i Kungälv (s), Hamrin (fp), Dahlberg (s), Carlshamre (m), fru Skantz (s), herrar Larsson i Öskevik (c), Hyltander (fp), fru Sigurdsen (s), herrar Åkerlind (m), Johnsson i Blentarp (s), Andreasson (c), fru Marklund (vpk), herrar Bengtsson i Göteborg (c) och Nilsson i Växjö (s).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.